

*Jaarboek 5 Joris van Severen*, Ieper, Studie- en Coördinatiecentrum Joris van Severen, 2001, 208 pp., ill., 900 BeF, ISBN 90-76057-05-2.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog had de gemobiliseerde Van Severen intensief contact met een aantal Franstalige jonge intellectuelen aan het front. Zijn aantekeningen daarover in zijn dagboek en vooral de brieven die hij van hen ontving vormen de stof van twee bijdragen in dit jaarboek. Daniël Vanacker behandelt de relaties met de latere priester en kosmoloog Georges Lemaître, die probeerde Joris in het bijbelse spoor te houden. Kurt Ravyts heeft het over de

brieven van de Gentse literator Herman de Guchtener (pseudoniem: Paul Méral) en publiceert enkele gedichten die hij aan Joris stuurde.

Luc Pauwels schreef een korte bijdrage over Van Severen en Duitsland. De oorlogsmoede luitenant maakte in februari 1917, april en juni 1918 aantekeningen in zijn dagboek, volgens welke hij een spoedige Duitse overwinning verkoos boven een voortduren van de slachting. Het laatste deel van dit artikel, over Van Severens verhouding tot het fascisme en tot nazi-Duitsland, kan mijns inziens de toets van een wetenschappelijke kritiek niet doorstaan. Liefde maakt blind.

De hoofdbrok in dit jaarboek – en tegelijk het meest belangwekkende en degelijke stuk – is een uitvoerige studie door Bart De Wever van de nawerking van het Verdinaso in de periode 1945-1970. Er was de Belgische neo-Dinaso-strekking van Louis Gueuning, die voor haar Groot-Nederlandse dromen geen publiek kon vinden. De Vlaamse neo-Dinaso-strekking kon allianties sluiten met radicaal rechts in het Vlaams-nationalisme, dat aanvankelijk nauwelijks andere mogelijkheden had om zich opnieuw te uiten na de oorlog. Maar de tegenstelling tussen het taalnationalisme en de Dinaso-rijksgedachte zou telkens weer die allianties doen springen. Bovendien stortte de parlementaire democratie, het door de Dinaso's verfoeide partijenregime, niet in elkaar, maar werd ze integendeel steeds sterker en efficiënter. Zodat hun aanhang even hopeloos verouderde als hun gedachte. Als enig positief punt stipt de auteur aan dat een aantal Vlaamse neo-Dinaso's ernstige en volgehouden pogingen ondernam om contacten boven de Moerdijk te vinden, ook al bleef het succes daarvan bijzonder gering. De traditionele Vlaams-nationalisten daarentegen hadden vaak geen interesse voor Nederland, al schermde zij even vaak met dat woord.

LODE WILS [GRAAF DE GRUNNELAAN 14, B-3001 HEVERLEE]